

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 913/2024
20.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужиоца Агенција за вођење спорова у поступку приватизације, чији је пуномоћник Никола Јоловић, адвокат из ..., против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Грујић, адвокат из ..., ради дуга, вредност предмета спора 779.071,00 евра, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1003/24 од 17.04.2024. године, у седници већа одржаној дана 20.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог АА из ..., па се **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Привредног апелационог суда Пж 1003/24 од 17.04.2024. године, тако што се одбија жалба тужиоца као неоснована и потврђује пресуда Привредног суда у Београду П 1797/23 од 02.11.2023. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом АА из ... накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 153.297,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 1797/23 од 02.11.2023. године, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац Агенција за вођење спорова у поступку приватизације из Београда тражио да се обавезе тужени АА из ... да као солидарни дужник (са предузећима Стечајна маса ТП „Јабука“ ад у стечају из Београда и Стечајна маса „Ирва инвестиције“ доо у стечају из Београда) исплати тужиоцу износ од 779.071 евра са каматом по стопи Централне европске банке од 07.05.2010. године до 25.12.2012. године, а од 25.12.2012. године па до исплате по Закону о затезној камати, све у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан плаћања. Обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 748.410,75 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 1003/24 од 17.04.2024. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени АА из ..., да тужиоцу, као солидарни дужник са привредним друштвом

Стечајна маса „Ирва инвестиције“ д.о.о. у стечају из Београда, исплати износ од 779.071 евра са каматом по стопи Централне европске банке од 07.05.2010. године до 25.12.2012. године, а од 25.12.2012. године па до исплате по Закону о затезној камати, све у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан плаћања. Преиначено је и решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде тако што је одлучено да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд није посебно ценио одговор на ревизију коју је доставио тужилац, из разлога што је одговор поднет од стране директора Сектора за правне послове и људске ресурсе тужиоца, а не од стране пуномоћника адвоката који је у смислу одредбе члана 85. став 6. Закона о парничном поступку једини овлашћен да заступа странку у поступку по ванредним правним лековима.

Испитујући побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23 – др. закон), Врховни суд је одлучио да ревизија није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. У ревизији се не указује на друге повреде одредаба парничног поступка које су релевантне у поступку по ревизији.

Предмет тужбеног захтева је наплата уговорне казне због кршења уговорних обавеза по Уговору о продаји друштвеног капитала закљученог између Агенције за приватизацију и Конзорцијума чији су чланови тужени „Ирва инвестиције“ ДОО Београд, Трговинско предузеће „Јабука“ АД Београд и АА из У току првостепеног поступка над првотуженим „Ирва инвестиције“ ДОО Београд и друготуженим Трговинско предузеће „Јабука“ АД Београд отворени су стечајни поступци услед чега је парнични поступак прекинут. Тужилац је поднео пријаву потраживања у стечајном поступку над првотуженим, потраживање је оспорено, па је поступак настављен према стечајној маси првотуженог, имајући у виду да је исти продат као правно лице у стечају. Поступак није настављен према друготуженом у ком стечајном поступку тужилац није пријавио потраживање. Настављен је поступак и према трећетуженом АА. У односу на туженог Стечајна маса „Ирва инвестиције“ доо у стечају из Београда донета је правноснажна пресуда Привредног суда у Београду П бр. 5030/2017 од 25.06.2019. године којом је, између осталог, утврђено потраживање тужиоца у износу од 779.071,00 евра са опредељеном каматом, све у динарској противвредности, на име уговорне казне због неиспуњења обавеза из Уговора о продаји друштвеног капитала Модне конфекције „Рудник“ Експорт-Импорт АД у реструктурирању из Горњег Милановца, методом јавног тендера, овереног пред Првим општинским судом у Београду Ов бр. 3002/2006 од 15.12.2006. године. У односу на туженог АА тужбени захтев за исплату уговорне казне је одбијен, али је Врховни касациони суд пресудом

Прев 113/2022 од 02.02.2023. године укинуо другостепену пресуду у наведеном делу, и предмет вратио првостепеном суду на поновном суђење.

У поновном поступку, одлучујући о тужбеном захтеву само у односу на туженог АА, првостепени суд је одбио тужбени захтев налазећи да тужени није пасивно легитимисан. Своју одлуку заснива на утврђеном чињеничном стању према ком су, у битном, тужилац и Конзорцијум тужених закључили Уговор о продаји друштвеног капитала Модне конфекције „Рудник“ Експорт-Импорт АД у реструктурирању од 15.12.2006. године и овај уговор је имао за предмет продају 100% друштвеног капитала наведеног привредног друштва методом јавног тендера за купопродајну цену у износу од 400.000 евра у динарској противвредности. Чланови Конзорцијума су своје међусобне односе уредили уговором о конзорцијуму од 03.10.2006. године. За време извршавања уговора о продаји друштвеног капитала, чланови Конзорцијума су се споразумели да тужени АА иступи из Конзорцијума, те да је поводом тога тужилац својим дописом од 14.10.2008. године обавестио Конзорцијум да нема сметњи да АА иступи из Конзорцијума и упутио их да промет акција између чланова конзорцијума мора бити спроведен у складу са одредбама Закона о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената. Након што је тужилац дао своју условну сагласност од 14.10.2008. године, у складу са одредбом члана 261. Закона о привредним друштвима који регулише располагање акцијама, чланови Конзорцијума су закључили Анекс 2 уговора о конзорцијуму дана 27.10.2008. године на основу кога је АА пренео на друга два члана свој део права, обавеза, одговорности и стеченог капитала у Конзорцијуму садржаног у власништву на 720 обичних акција које је стекао на основу Уговора о куповини друштвеног капитала субјекта приватизације. Након тога, тужени АА је иницирао поступак пред Централним регистром како би остварио одложни услов тужиоца, али у томе није успео, с обзиром да је Централни регистар захтевао да тужилац најпре привремено ослободи залог свих 720 акција како би могао њима да тргује на берзи, те да потом, када своје акције пренесе на остале чланове Конзорцијума и када се тај пренос евидентира у Централном регистру, остали чланови Конзорцијума опет те акције заложу у корист тужиоца. Међутим, тужилац ипак није ослободио залог акције туженог АА, иако је и у допису од 11.06.2009. године (којим је тужилац одговорио на захтеве Конзорцијума од 22.04.2009. године и 25.05.2009. године) тужилац потврдио да и даље остаје при датој сагласности да тужени АА иступи из Конзорцијума. Након тога Агенција за приватизацију је дописом од 07.05.2010. године обавестила друштво „Ирва Инвестиције“ д.о.о. о раскиду уговора о продаји друштвеног капитала због неиспуњења, и покренула поступак наплате уговорне казне, коју потражује и од трећетуженог као члана Конзорцијума и солидарног дужника.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд закључује да је Агенција за приватизацију дала условну сагласност да трећетужени изађе из Конзорцијума, те да је одложни услов тужиоца (да се иступање туженог АА из Конзорцијума спроведе кроз Централни регистар) наступио најкасније 11.06.2009. године, с обзиром на то да је његово остварење, противно начелу савесности и поштења, спречио управо тужилац, који га је и одредио, јер је без оправданог разлога (кроз садржину свог одговора Конзорцијуму од 11.06.2009. године) одбио да дозволи да се са акција туженог АА привремено скине залога, иако је био свестан да је то

једини законски начин да тужени тргује тим акцијама, те да их стога и пренесе на остале чланове Конзорцијума и да се тај пренос спроведе у Централном регистру. Како је до иступања туженог из Конзорцијума дошло дана 11.06.2009. године, дакле пре дана 07.05.2010. године када је раскинут Уговор о продаји друштвеног капитала МК „Рудник“ експорт-импорт ад у реструктурирању, Горњи Милановац, према становишту првостепеног суда тужени више није пасивно легитимисан да тужиоцу плати утужену уговорну казну у износу од 779.071,00 евро са каматом, због чега је одбио тужбени захтев.

Другостепени суд је другачијег става. Сматра да се не може се прихватити закључак првостепеног суда да тужени АА није пасивно легитимисан у овој парници, односно да нема одговорности туженог јер нема својство члана Конзорцијума. За иступање из Конзорцијума као посебног облика удружења постојао је правни основ, а то је Анекс уговора о конзорцијуму, постојала је сагласност Агенције за приватизацију, и то условна, али није постојао и упис преноса акција на основу анекса, у складу са Законом о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената, па следи да се услов сагласности Агенције није остварио. Како је према оцени другостепеног суда у конкретном случају солидарна одговорност свих чланова Конзорцијума уговорена чланом 4. Уговора о Конзорцијуму од 03.10.2006. године, а Анекс 1 уговора о конзорцијуму (којим је уговорено сразмерно учешће у правима и обавезама) није достављен тужиоцу у складу са уговором о приватизацији, то је тужени пасивно легитимисан у овој парници.

Ревизија је основана.

Погрешно је другостепени суд применио материјално право на основу ког је закључио да је тужени АА био члан Конзорцијума у моменту раскида уговора о продаји друштвеног капитала. Наиме, уговорни однос из приватизационог уговора закључен је у складу са Законом о приватизацији („Сл. гласник РС“, бр. 38/2001, 18/2003 и 45/2005), у ком се на страни купца друштвеног капитала јавио Конзорцијум, чији је члан био и тужени АА. Будући да конзорцијум нема својство правног лица, уговором о продаји друштвеног капитала чланови Конзорцијума преузели су дефинисане обавезе тим уговором. Као последица неиспуњења уговорених обавеза предвиђено је плаћање уговорне казне у утврђеним износима.

Међутим, да би члан Конзорцијума био одговоран за испуњење обавезе, неопходно је да у моменту раскида уговора о приватизацији има статус члана (конзорцијума), у супротном не може одговарати за обавезе будући да иступањем из конзорцијума иступа и из облигационог односа заснованог приватизационим уговором. Зато је за наведену промену била неопходна сагласност Агенције за приватизацију као друге уговорне стране из уговора о продаји друштвеног капитала.

У конкретном случају утврђено је да су чланови Конзорцијума тражили, и од Агенције за приватизацију добили сагласност да тужени АА иступи из Конзорцијума. Нижестепени судови су у складу са правном оценом Врховног касационог суда израженој у одлуци Прев 113/2022 од 02.02.2023. године, закључили да је таква сагласност била оптерећена условом, а то је да промет акција између чланова конзорцијума мора бити спроведен у складу са одредбама Закона о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената. Правилно првостепени суд у том делу закључује да је остваривање таквог услова зависило од воље Агенције за приватизацију која је била у обавези да дозволи брисање залогe успостављене на акцијама туженог

АА. Ради се, заправо, о тзв. потестативном услову што значи да је само лице које је овлашћено на вршење опције у могућности да уговор са утврђеним садржајем стави на снагу, односно да у конкретном случају омогући туженом формалноправно иступање из Конзорцијума, на шта се претходно сагласио. Међутим, иако је Агенција за приватизацију у допису члановима Конзорцијума од 11.06.2009. године потврдила дату сагласност за иступање из Конзорцијума, на изричито тражење да ослободи акције залог, остала је пасивна и тиме директно онемогућила туженог да своје акције пренесе на остале чланове Конзорцијума, чиме је и према оцени Врховног суда поступала несавесно. Таквим поступањем Агенције за приватизацију, противно начелу савесности и поштења, спречено је остварење услова за иступање из Конзорцијума (акције нису могле бити пренете у складу са законом), па је правилно првостепени суд применом одредбе члана 74. став 4. Закона о облигационим односима закључио да се услов сматра оствареним, и то дана 11.06.2009. године када је Агенција потврдила дату сагласност за иступање, а свесно није акције ослободила залог.

Из наведеног следи да је погрешан став другостепеног суда да се услов није остварио, јер другостепени суд није испитивао природу постављеног услова, разлоге због којих се није остварио и последицу неостваривања услова према одредби члана 74. став 4. Закона о облигационим односима, због чега је погрешан закључак о пасивног легитимацији туженог.

Дакле, према оцени Врховног суда, тужени није пасивно легитимисан у овој парници јер је иступио из Конзорцијума пре раскида уговора о продаји друштвеног капитала, а како је обавеза плаћања уговорне казне доспела тек моментом раскида уговора, то онда она терети само чланове Конзорцијума који су у том статусу у тренутку раскида, што тужени свакако није из напред изнетих разлога.

Имајући у виду све напред наведено, Врховни суд је применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку донео одлуку као у изреци.

Применом одредбе члана 150, 153, 163. и 165. став 2. Закона о парничном поступку, Врховни суд је туженом досудио трошкове ревизијског поступка у износу од 153.297,00 динара на име састава ревизије. Туженом нису досуђени трошкови на име судске таксе на ревизију и одлуку по ревизији имајући у виду да тужени ове трошкове није определио по висини у складу са одредбом члана 163. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић